

NEFSİN ANLAM (4)

(...düenden devam)

Modern bilime göre psiko-fizyolojik olay olan uyku, istemli hareketin ortadan kalkmasıdır ve beyin sapındaki sinir ağının, beyni ve beyinciği etkilemesiyle oluşur. Uyku esnasında genel bir kas gevşemesi olur. Uykuda, ağır uyku denen kesin hareketsizlik devre-sinin ardından, hareketli devreler gelir. Bunlar on-onbeş dakika aralıklarla tekrarlanır.

“Kullu nefsin zâikatu'l-mevt: Her nefis ölümü tadacaktır” âyetini M. Hamdi Yazır şöyle tefsîr etmiştir :

“Nefis, zât ve rûh mânâlarına geldiğinden dolayı bazı zâtlar bu âyetten, rûhun bekası mânâsını anlamışlardır. Çünkü tatmak bir hayat eseridir. Ve tatma ânında tadan kimsenin, bâkî (mevcut, canlı) olduğunu ifade eder. Aksi takdirde tatma düşünülemez. Öyle ise mânâ: *“Her nefis, bedeninin ölümünü tadacaktır”* demek olur. Bu da nefsin bedenden ayrı olduğunu ve bedenin ölümüyle ölmeyeceğini anlatır. Ölüm, bedensel hayata özgü olup bedenden ayrılmış rûhların ölmeyeceğini söylemişler, âhiret mes’elesini de rûhun öl-mezliğine dayalı rûhsal bir hayat olarak düşünmüşlerdir .

Diğer yandan kimi müfessirler ve âlimler, bu tür yorumun zorlama olduğunu ileri sürmüşlerdir. Onlara göre **“zâikatu'l-mevt:ölümü tadacaktır”** demek, ölecektir, demektir. Tadan kimsenin öle-ceği açıktır. Gerçi nefis ve rûhun, büsbütün yok olmayıp bir süre kalabileceği, başka delîllerle sabit ise de genellikle bütün rûhların ölmez olduğu ne aklen ne naklen sabit değildir. Ancak *“Her nefis ölümü tadacaktır”* hükmü de genel anlamı üzerinde kalmaz. Bu hükmün istisnâları vardır. Çünkü: *‘Sûr’a üflendi, Allah’ın diledikleri dışında göklerde ve yerde olanlar, hep korkudan düşüp bayıldılar’* âyetinde, yüce Allah’ın dilediği kimseler, bu genel hükümden dış tutulmuşlardır. Bundan dolayı göğe ve yere âit melekler ile nefisler arasında ölümsüz olanlar bulunabilecektir. İşte İslâm âlimlerinden bazılarının görüşü budur.”

Râzî şöyle deniyor: “Yüce Allah: *‘Nefse ve onu biçimlendirene andolsun’* âyetinde olduğu gibi

nefsi genel zikrettiği gibi

,
”

"Muhakkak ki nefis, kötülüğü emredicidir" âyetinde olduğu gibi bazen onu 'kötülük emredici' sıfatı ile;
"Yoo, kınayan nefse and içirim" âyetinde olduğu gibi bazen 'kınayan' sıfatıyla ve
'Ey huzûra eren nefis!'
âyetinde olduğu gibi bazen de
'mutmainne'
sıfatı ile anmıştır.

(devamı yarın..)